

ZESDE BIJDRAGE

TOT DE KENNIS DER

ICHTHYOLOGISCHE FAUNA

VAN

C E L E B E S.

DOOR

Dr. P. BLEEKER.

Kort nadat mijne Vijfde Bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van Celebes was afgedrukt (Natuurk. Tijdschr. van Ned. Indië, 7^e deel, bladz. 225-260) ontving ik nog een zestal vischsoorten van Manado t. w. *Dactylopterus orientalis* CV., *Pterois volitans* CV., *Platycephalus celebicus* Blkr, *Platycephalus polyodon* Blkr, *Aploactis trachycephalus* Blkr en *Solenognathus Blochii* Blkr. Van die soorten waren *Platycephalus celebicus* en *Aploactis trachycephalus* nog niet van Celebes en ook nog niet in de wetenschap bekend. Ik laat hare beschrijvingen hieronder volgen. Ik heb er nog bijgevoegd de beschrijving van eene nieuwe soort van *Dactylopterus*, welke reeds lang in mijn bezit is, doch welke ik vroeger niet van *Dactylopterus orientalis* CV. had onderscheiden. Ik meen dat ik haar vroeger van Makassar heb ontvangen, doch daar ik beide voorwerpen er van gevoegd had bij mijne voorwerpen van *Dactylopterus orientalis* CV., ben ik omtrent de woonplaats dezer soort niet geheel zeker.

Het aantal mij thans bekende vischsoorten van Celebes bedraagt 354.

SCLEROPAREI.

Dactylopterus macracanthus Blkr.

Dactylopt. corpore elongato depresso, altitudine 7 circiter in ejus longitudine, latiore quam alto; capite quadrangulati toto scabro obtuso abs-

que processibus osseis $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis, latiore quam alto; fronte inter oculos concava; rostro obtuso ante os prominente; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis absque processibus; osse suborbitali margine inferiore crenulato-denticulato postice spina brevi acuta; maxilla superiore maxilla inferiore longiore sub pupilla desinente; scuto capitis utroque latere in processum latum rugosum carinatum producto apice post spinam dorsalis spinosae verae 2_m desinente; incisura interparietali supra praeoperculum desinente trigona lata latitudine postice $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; spina praeoperculari basin ventralium multo superante incisura interparietali non vel vix brevior; squamis dorso lateribusque singulis medio carina elevata carinis posticis laminaeformibus denticulatis; squamis lateribus 45 p. m. in serie longitudinali; radio dorsali 1° antico libero filiformi capite cum processibus non multo brevior; pinna dorsali spinosa vera dorsali radiosa non humilior; pectoralibus latissimis caudalis apicem attingentibus vel superantibus; ventralibus acutis curvatis capite absque processibus paulo brevioribus; anali convexa corpore humilior; caudali emarginata angulis acuta superiore inferiore longiore $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; colore corpore superne viridescente vel coerulescente nebulis fusciscente-violaceis, inferne margaritaceo-roseo; membrana fili dorsalis antici nigricante; dorsali spinosa roseo-hyalina fusciscente-violaceo nebulatoria; dorsali radiosa membrana roseo-hyalina radiis aurantiacis fusco annulatis; pectoralibus antice aurantiacis coeruleo rivulatis et maculatis, medio et postice fusciscente-violaceis maculis diffusis rotundis fuscis et ocellis numerosis flavis; media pinna pectorali macula oblonga rotundata violaceo-nigra triplo circiter ejus diametro a basi pinnae remota ocellis et vittulis curvatis flavis notata; ventralibus analique flavescendo-aurantiacis; caudali membrana roseo-hyalina, radiis aurantiacis fusciscente annulatis.

B. 7. D. 1-1-6-8 (penult. interd. fiss.). P. 5/30 vel 5/31. V. 5. A. 6.
C. 3/7/3.

Habit. Macassar? in mari.

Longitudo 2 speciminum 146''' et 165'''.

Aanm. Deze soort is voornamelijk herkenbaar aan haren langen preoperkeldoorn, betrekkelijk naauwe tusschenwandbeensuitsneiding en de violetzwarte met geel geteekende vlek midden op de borstvin, welke vlek met ongeveer driemaal hare grootste lengte van de basis der vin verwijderd is.

Platycephalus celebicus Blkr.

Platyceph. corpore elongato depresso, altitudine 9 circiter, latitudine maxima $5\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; capite depresso $3\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; latitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis oblongis diametro $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, diametro $\frac{1}{2}$ circiter distantibus orbitis cinctis nullis; rostro absque maxilla superiore oculo brevior spinis

debilibus utroque latere vertice 9, orbita superne 17 p. m. antice 1 tantum, nasalibus 2, cristis suborbitalibus 11 p. m. posterioribus praeocularibus majoribus, praeoperculo 4 2^a superiore et inferioribus multo longiore, operculo 2 cristis edentulis, suprascapulari 1, scapulari 1; interoperculo spina antrorsum spectante nullo; naribus anterioribus cirro oculo multo brevioribus; maxilla superiore maxilla inferiore brevior sub oculi parte anteriore desinente; dentibus pluriseriatis minimis, vomerinis in thurmas 2 oblongo-rotundas distantes, palatinis utroque latere in vittam gracilem dispositis; squamis ctenoïdeis, lateribus 53 p. m. in serie longitudinali; linea laterali squamis 3 vel 4 anticis tantum spinulis minimis armata; pinnis dorsalibus altitudine subaequalibus corpore vix humilioribus; pectoralibus latis oblique rotundatis $6\frac{3}{4}$, ventralibus analem attingentibus 5 circiter, caudali integra leviter convexa 6 et paulo in longitudine corporis; anali dorsali radiosa humilioribus; colore corpore superne olivaceo dense fusco nebulato, lateribus aurantiaco maculis fuscis a fusco dorsi descendentes, ventre margaritaceo-roseo; labiis aurantiacis fusco variegatis; genis aurantiacis vittis latis transversis fuscis; pinnis membrana hyalino-roseis, radiis aurantiacis maculis et punctis fuscis variegatis (radiis analibus inferne tantum); dorsali spinosa aurantiaco marginata superne fascia obliqua lata nigricante-violacea.

B. 7. D. 1-7-1/11 vel 1/12. P. 2 simpl. + 11 fiss. + 5 simpl. V. 1/5. A. 13 vel 14 (omn. fiss.). C. 11 vel 13 et lat. brev.

Habit. Manado, in mari.

Longitudo speciminis unici 107'''.

Aanm. Deze *Platycephalus* behoort tot de groep van het geslacht met talrijke bovenoogkuilsbeenstandjes. Zij laat zich gemakkelijk onderkennen aan het betrekkelijk geringe aantal der onderoogkuilsbeenstanden in verhouding tot dat bij de andere soorten der groep, aan den korten snuit, afwezigheid van tusschenoperkeldoornen, het aantal schubben op eene overlangsche rei, kleurteekening, enz.

Aploactis trachycephalus Blkr.

Aploact. corpore oblongo compresso, altitudine 4 et paulo in ejus longitudine, latitudine (capite) 1 et paulo in ejus altitudine; capite acutiusculo 3 et paulo in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{2}{5}$ in ejus longitudine; linea rostro-frontali supra oculos convexa, ante oculos concava, rostro convexa; fronte inter orbitas concava; capite superne, rostro regionibusque postoculari et suboculari tuberculis numerosis osseis conicis ex parte spinaeformibus brevibus valde scabro; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis, diametro $\frac{1}{2}$ circiter distantibus; iride superne cirris 2 ad 4 oculo brevioribus; rostro oculo vix vel non brevioribus

acuto; spina suborbitali unica acuta ante oculum desinente; rictu obliquo mediocri; maxilla superiore maxilla inferiore vix brevior sub oculi margine anteriore desinente; dentibus maxillis et vomerinis minimis, vomerinis in vittam ferri equini formam referentem dispositis; cirris maxilla inferiore utroque ramo pluribus, anterioribus posteriore multo brevioribus, posteriore oculo brevior; regione postmaxillari cirro unico oculo multo brevior; praeoperculo margine postero-inferiore processibus granulatis 6, processu superiore spinaeformi obtuso, 2° spinaeformi acuto aperturam branchialem non attingente, ceteris obtusis 5° ceteris majore et crassior; linea laterali antice cirris brevissimis conicis, leviter curvata, simplice, basin pinnae caudalis attingente; cute corpore alepidota regione suprascapulari cirris brevissimis conicis villosiuscula; pinna dorsali supra opercula incipiente diffuse bipartita, spinis 3 anterioribus incisura membranae dorsalis valde profunda a spinis sequentibus distinctis antrorsum mobilibus, spinis posterioribus spinis anterioribus longioribus corpore duplo circiter humilioribus; dorsali radiosa dorsali spinosa non altiore obtusa rotundata postice cum basi caudalis non unita; pinnis pectoralibus obtusis rotundatis $3\frac{2}{5}$ circiter in longitudine corporis, radio libero pinna vix brevior; ventralibus rotundatis pectoralibus duplo fere brevioribus; anali dorsali humiliore obtusa convexa; caudali obtusa convexa $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne fuscescens-olivaceo fusco nebulato, inferne antice margaritaceo postice margaritaceo-roseo; pinna dorsali aurantiaca parte spinosa fuscescens marmorata et fusco marginata, parte radiosa fasciis 2 obliquis diffusis fusco-violaceis; pectoralibus ventralibus analique fusco-violaceis transversim aurantiaco striatis vel punctatis, radiis insuper striis nigricantibus; radio pectorali libero aurantiaco fuscescens variegato; caudali aurantiaca radiis fusco annulata, membrana fusco plus minusve arenata.

B. 7. D. $11/9$ (omn. simpl.). P. 1 liber. + 11 (omn. simpl.) V. $1/5$ (omn. simpl.). A. $3/7$ (omn. simpl.). C. 12 (omn. simpl.).

Habit. Manado, in mari.

Longitudo speciminis unici 75'''.

Aanm. Deze soort is merkwaardig door haren door eene menigte beenachtige knobbeltjes ruwen kop, door haren vrijen borstvinstraal, weinig talrijke rugvindoornen, gladde ligchaams-huid, enz. Zij behoort tot het geslacht *Aploactis* T. Schleg., wanneer men de definitie van het geslacht terugbrengt tot onverdeelde stralen in alle vinnen en afwezigheid van gehemelte-tanden, bij overige karakters van *Apistus*.

Scripsi Batavia Calendis Novembris MDCCCLIV.

Bleeker, P. 1854. "Zesde bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van Celebes." *Natuurkundig tijdschrift voor Nederlandsch Indië* 7, 449–452.

View This Item Online: <https://www.biodiversitylibrary.org/item/48467>

Permalink: <https://www.biodiversitylibrary.org/partpdf/4996>

Holding Institution

New York Botanical Garden, LuEsther T. Mertz Library

Sponsored by

The LuEsther T Mertz Library, the New York Botanical Garden

Copyright & Reuse

Copyright Status: Public domain. The BHL considers that this work is no longer under copyright protection.

Rights: <https://www.biodiversitylibrary.org/permissions/>

This document was created from content at the **Biodiversity Heritage Library**, the world's largest open access digital library for biodiversity literature and archives. Visit BHL at <https://www.biodiversitylibrary.org>.